

Lausunto

13.06.2025

Asia: VN/18837/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunnon antajasta

Espoon kaupungin Tilapalvelut-liikelaitos kiittää mahdollisuudesta lausua ”Luonnos rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista”.

Espoon kaupungin Tilapalvelut-liikelaitos vastaa kaupungin toimitilojen rakennuttamisesta, hankkimisesta ja ylläpidosta. Pääosa Tilapalveluiden kiinteistöistä on kouluja ja päiväkoteja. Tämän lisäksi kiinteistökantaan kuuluu liikuntatiloja kuten uimahallit ja jäähallit, kulttuuritiloja kuten museot ja Espoon kulttuurikeskus sekä toimitiloja.

Espoon kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Osana tätä tavoitetta Espoo toteuttaa moninaisia energiankulutuksen vähentämiseen ja uusiutuvan energian lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä yhdessä kumppaneidensa kanssa, ja on asettanut näihin tähtääviä tavoitteita. Espoon kaupunki on sitoutunut Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen (KETS) 2017–2025. Yksi sopimuksen keskeisiä tavoitteita on kokonaisenergiakulutuksen vähentäminen 7,5 % vuoden 2015 tasosta 2025 loppuun mennessä. Espoon Tilapalvelut toteuttavat laajasti energiatehokkuustoimenpiteitä, energiansäästöä, uusiutuvan energian lisäämistä ja ilmastoviisasta rakentamista omistamissaan kiinteistöissä. Lisäksi Espoon kaupunki ja Fortum ovat sitoutuneet merkittävästi vähentämään kaukolämmön hiilidioksidipäästöjä 2020-luvun aikana osana Espoo Clean Heat -ohjelmaa.

Lausunto

Uuden energiatehokkuusdirektiivin on kaksi keskeistä tavoitetta energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuvan energian käytön lisääminen. Asetuksessa on ehdotettu mahdollisuutta muuntaa tulevaisuudessa energiamuotokertoimia hankitun energian alkuperään perustuen.

Nykyisellään luonnos painottuu uusiutuvan energiakäytön lisäämiseen eikä energiatehokkuuden parantamiseen. Tavoite uusiutuvan energian käytön ja ostetun uusiutuvan energian käytön huomioimiseen asetusluonnos toimii ja se ohjaa käyttämään uusiutuvaa energiaa. Nykyisellä asetusluonnoksella energiatehokkuuden parantamisen tavoite ei täyty. Jos tavoitteena on rakennusten energiatehokkuuden mittaaminen ja vertailu, niin energiakertoimista tulisi luopua ja määritellä energiatehokkuuden tavoitearvot, joihin rinnakkaisella laskentatavalla tulisi pyrkiä.

E-luku on tähän mennessä ollut rakennuksen energiatehokkuuden mittari. Luonnoksen mukaisella laskennalla energiatodistus ja energialuokka eivät enää kuvaisi rakennuksen energiatehokkuutta ja fyysisiä ominaisuuksia vaan uusiutuvan energian käyttöä. Muutoksen jälkeen rakennusten välinen vertailu mm. standardoidulla käytöllä ja normeeraamalla rakennusten lämpötilaolosuhteet ei ole mahdollista.

Asetusluonnos on myös monitulkintainen, antaa huomattavasti tulkinnanvaraa laskelmien tekoon lisäksi selkeät määritelmät puuttuvat, mikä johtaa yhtenäisyyden ja vertailukelpoisuuden häviämiseen eri laskentojen välillä. Esimerkiksi uusiutuvan ja päästöttömän energian määrittely asetuksessa ei ole aukoton, ja sähkön alkuperätakuiden osalta menetelmän direktiivinmukaisuus on epäselvä. Määritelmien tulisi olla selkeitä ja yksiselitteisiä, jotta vertailukelpoisuus säilyy eri rakennusten ja laskentojen välillä.

Mikäli uudisrakennusten energiatehokkuusvaatimukset heikkenevät energiamuotokertoimien muuntelun myötä, kantavat rakennuksen käyttäjät kasvaneet energiakustannukset sekä ostettujen alkuperätakuiden kustannukset.

Sääntely asettaa myös eriarvoiseen asemaan ne tahot, jotka ovat jo investoineet tai haluavat investoida energiatehokkuuteen, heikentävät heidän mahdollisuuksiaan erottua ja sen kautta kannusteita paremman energiatehokkuuden tavoitteluun. Tällainen sääntely ei edistä innovointia energiatehokkuuden osalta. Tulevaisuudessa saman säädännön sisällä eri ajankohtina tehdyt energiatodistukset eivät enää olisi vertailukelpoisia keskenään, sillä hankittavan energian uusiutuvan energian osuus voi myös vaihdella vuosittain.

Lisäksi asetusluonnoksessa on erilaiset kertoimet lähes nollaenergiarakennuksille sekä päästöttömille rakennuksille. Tietyllä hetkellä, yhdellä energiatodistuksen versiolla tulisi olla voimassa vain yhdet energiamuotokertoimet. Erilaiset kertoimet aiheuttavat ongelmia eri ajanhetkillä rakennettujen rakennusten keskinäisessä vertailussa ja muun muassa EU-taksonomian mukaisuuden määrittämisessä.

Espoon Tilapalvelut pitää tärkeänä, että rakennukset rakennetaan energiatehokkaasti ja hyödynnetään kestävää ja päästötöntä energiaa. Laskenta pitää olla vertailukelpoista, läpinäkyvää ja ennakoitavaa.

Haluamme korostaa sitä, että asetusluonnoksen tavoitteet energiatehokkuuden kehittämisestä ja uusiutuvan energian lisäämisestä ovat tärkeitä, ja vastaavat Espoon kaupungin omia tavoitteita. Näemme tärkeänä, että näitä molempia tavoitteita ohjataan kansalliselta tasolta omilla, näitä varten kehitetyillä ohjauskeinoilla ja tavoitteenasetannalla. Toimeenpanossa tulee varmistaa se, että toista tavoitetta edistävät ohjauskeinot eivät vaikuta negatiivisesti toisen tavoitteen saavuttamiseen. Tämän lisäksi pidämme tärkeänä, että käytetyt laskentamenetelmät ovat yhdenmukaisia, ennustettavia ja tuottavat vertailukelpoista tietoa. Monitulkintaiset laskentamenetelmät voivat johtaa toisistaan eroaviin tuloksiin, ja eri kiinteistöjen ja toimenpiteiden vertailun vaikeutumiseen. Lisäksi rakentamista vahvasti ohjaavien toimenpiteiden, kuten esimerkiksi energiatehokkuuteen tai

energiamuotoihin liittyvät vaatimukset, tulee olla ennakoitavaa ja suunnitelmallista, jotta rakennushankkeeseen ryhtyvällä on ajantasainen tieto ohjaustoimien vaikutuksista niin suunnittelu-, rakentamis- kuin käyttöönottovaiheeseen.

Anttila Maija
Espoon kaupunki Tilapalvelut-liikelaitos